

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2023 m. d.
įsakymu Nr. 3D-

PARAMOS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS, PATYRUSIEMS NUOSTOLIŲ NUKENTĖJUS SODŲ IR UOGYNŲ DERLIUI DĖL ŠALNŲ 2023 METAIS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paramos žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių nukentėjus sodų ir uogynų derliui dėl šalnų 2023 metais, teikimo taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis 2023 m. liepos 14 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu ([ES\) Nr. 2023/1465](#), kuriuo numatoma skubi finansinė parama žemės ūkio sektoriams, patyrusiems konkrečių problemų, darančių poveikį žemės ūkio produktų gamintojų ekonominiam gyvybingumui.

2. Taisyklių tikslas – nustatyti ES paramos teikimo žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių nukentėjus sodų ir uogynų derliui dėl šalnų 2023 metais (toliau – pareiškėjai), tvarką.

3. Parama mokama neviršijant 2 100 000 Eur, kaip nustatyta 2023 m. Žemės ir maisto ūkio, kaimo, žuvininkystės, žemės tvarkymo ir fitosanitarijos vystymo programos (15-001) sąmatoje pagal priemones, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. 3D-6 „Dėl 2023 m. žemės ūkio ministerijos vykdomų programų sąmatų pagal priemones patvirtinimo“.

II SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR PARAMOS SKYRIMO REIKALAVIMAI

4. Pagal taisykles kompensuojami nuostoliai, patirti dėl 2023 m. šalnų nukentėjus taisyklių 1 priede nurodytų sodų ir uogynų augalų derliui.

5. Kompensaciją už patirtus nuostolius siekiantis gauti žemės ūkio veiklos subjektas turi atitikti šias sąlygas:

5.1. turi būti 2020–2023 metais deklaruojantis arba pradėjęs deklaruoti vienais iš nurodytų metų žemės ūkio naudmenas ir pasėlius Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, arba Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20

d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

5.2. užregistruotas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre kaip žemės ūkio valdos valdytojas arba partneris ne vėliau kaip iki 2022 m. gruodžio 31 d. imtinai;

5.3. raštu yra kreipęsis į savivaldybę, kurioje yra nukentėję sodai ar uogynai, administraciją (toliau – savivaldybę) dėl šalnų padarytos žalos sodams ir uogynams įvertinimo arba Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) yra pateikę šalnų padarytos žalos įrodymą naudojant „NMA Agro“ mobiliosios programėlės geografiniu žymeniu pažymėtas nuotraukas;

5.4. kurie ir kurių sutuoktiniai nėra ir nebuvo patvirtinti paramos gavėjai pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ (taikoma tik fiziniams asmenims);

5.5. pareiškėjas nėra bankrutuojantis ar likviduojamas;

5.6. pateikia prašymą (2 priedas) savivaldybei kompensuoti nuostolius (toliau – Prašymas).

6. Pareiškėjo tinkamumas gauti pagalbą vertinamas pagal prašymo pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis. Jei pareiškėjo duomenys skiriasi nuo viešuosiuose registruose esančių duomenų vadovaujamosi duomenimis, esančiais registruose.

7. Pagal taisykles nuostoliai kompensuojami žemės ūkio veiklos subjektams, kurių nukentėjusius sodų ir uogynų plotus 2023 m. nustatė savivaldybių sudarytos komisijos šalnų padariniams įvertinti ir duomenis apie nukentėjusius sodų ir uogynų plotus savivaldybės pateikė Žemės ūkio ministerijai iki 2023 m. rugpjūčio 1 d., arba Agentūrai iki šiame punkte nurodytos datos yra pateikę šalnų padarytos žalos įrodymą naudojant „NMA Agro“ mobiliosios programėlės geografiniu žymeniu pažymėtas nuotraukas.

8. Pagal taisykles pareiškėjas gali pateikti tik vieną Prašymą dėl žemės ūkio veiklos subjektų patirtų nuostolių nukentėjus sodų ir uogynų derliui dėl šalnų 2023 metais kompensavimo.

9. Pagal taisykles kompensuojami nuostoliai, kurie sudaro kiekvienam pareiškėjui ne mažiau kaip 100 eurų.

10. Pagal taisykles teikiama parama gali būti sumuojama su kita parama, finansuojama Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis.

11. Parama neskiriama:

11.1. jei Agentūra patikrinimo metu nustato, kad pareiškėjas neatitinka Taisyklių 5 ir 7 punktuose nustatytų reikalavimų;

11.2. jei pareiškėjas prašyme nurodo didesnę sodų ar uogynų plotą nei yra deklaravęs Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (PPIS);

11.3. jei pareiškėjas Prašyme nurodo neteisingus fizinio ar juridinio asmens duomenis (vardą, pavardę, įmonės pavadinimą, ž. ū. valdos kodą) ar duomenis apie augalus (pavadinimą, pasėlių kodą).

III SKYRIUS NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMAS

12. Paramos dydį apskaičiuoja Valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras (toliau – Centras), ir užpildydo taisyklių 3 priede pateiktą lentelės formą vadovaudamasis savivaldybių pateikta informacija apie 2023 m. dėl šalnų nukentėjusius sodus ir uogynus, bei jų pažeidimo laipsnį (taisyklių 4 priedas) ir Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje esančiais duomenimis.

13. Nuostoliai apskaičiuojami pagal formulę:

$$N = \sum_j (p_{jn(2023)} \times d_{j(vid.)} \times k_{j(vid.)} \times \frac{PR_j}{100})$$

čia:

N – pareiškėjo patirti nuostoliai, susidarę dėl 2023 m. šalnų nukentėjus sodų ir (ar) uogynų derliui, (Eur);

j – žemės ūkio augalo pavadinimas;

$p_{jn(2023)}$ – savivaldybės nustatytas pareiškėjo nuo 2023 m. šalnų nukentėjęs pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

$d_{j(vid.)}$ – vidutinis 2020–2022 metų šalies derlingumas pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą, nurodytas taisyklių 5 priede;

$k_{j(vid.)}$ – augalinės produkcijos pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą 2020–2022 metų vidutinė supirkimo kaina, nurodyta taisyklių 5 priede;

PR_j – savivaldybių sudarytų komisijų prognozuojamas žalos dydis lyginant su 2020–2022 m. vidurkiu (nušalimo procentas) pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą, proc. Jeigu savivaldybės nenustatė nušalimo procento arba žalos faktas yra pateiktas Agentūrai naudojant „NMA Agro“ mobiliosios programėlės geografiniu žymeniu pažymėtas nuotraukas, laikoma kad PR_j vertė yra lygi 20 proc.

IV SKYRIUS PARAMOS DYDŽIO NUSTATYMAS

14. Pareiškėjams kompensuojama 60 proc. apskaičiuotų nuostolių sumos.

15. Paramos dydis apskaičiuojamas euro centų tikslumu.

16. Jei bendras visiems pareiškėjams apskaičiuotas paramos dydis viršija nuostoliams kompensuoti skirtą sumą (2,1 mln. Eur), apskaičiuota parama kiekvienam pareiškėjui mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui.

V SKYRIUS ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

17. Pareiškėjas, atitinkantis Taisyklių 5 punkte išdėstytus reikalavimus, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų po taisyklių patvirtinimo pateikia savivaldybės, kurios teritorijoje yra nukentėję sodai ar uogynai ir kurios sudarytos komisijos 2023 m. vertino šiems pasėliams šalnų padarytą žalą arba žalos faktą yra pateikęs Agentūrai naudojant „NMA Agro“ mobiliosios programėlės geografiniu žymeniu pažymėtas nuotraukas, administracijai Prašymą (2 priedas) ir Prašymą elektronine forma (Word *doc* arba *docx* formatu). Jei pareiškėjas arba sodai ir uogynai yra kelių savivaldybių teritorijose ir šalnų padarytą žalą vertino kelių savivaldybių sudarytos komisijos, Prašymą jis pateikia toje savivaldybėje, kurioje yra registruotas jo žemės ūkio valdos centras.

18. Savivaldybės:

18.1. per 5 darbo dienas po taisyklių patvirtinimo informuoja žemės ūkio veiklos subjektus, kurių sodų ir uogynų derlius nukentėjo nuo šalnų 2023 metais ir apie kurių nukentėjusius plotus pranešė Žemės ūkio ministerijai iki 2023 m. rugpjūčio 1 d., apie galimybę teikti Prašymus;

18.2. per 10 darbo dienų po taisyklių patvirtinimo priima pareiškėjų Prašymus;

18.3. per 5 darbo dienas po 18.2 papunktyje nurodyto termino pabaigos, vadovaudamosi taisyklių nuostatomis, patikrina pareiškėjų atitiktį taisyklių reikalavimams, pateikia Centrai informaciją apie pareiškėjus ir nukentėjusius sodų ir uogynų plotus, užpildydamos taisyklių 3 priede pateiktą formą el. paštu rinka@vic.lt bei pareiškėjų pateiktus Prašymus paramai gauti. Tuo atveju, jei pareiškėjas Prašyme nurodė, kad kreipėsi į kitas savivaldybes dėl šalnų padarytos žalos įvertinimo sodams ir uogynams, savivaldybė, kurioje yra registruotas pareiškėjo žemės ūkio valdos centras, kreipiasi į Prašyme nurodytas savivaldybes dėl patvirtinimo, kad pareiškėjas atitinka taisyklių 7 punkte nurodytas sąlygas;

19. Centras:

19.1. priima sprendimus dėl paramos pareiškėjams skyrimo ar neskyrimo ir apie priimtus sprendimus dėl paramos neskyrimo informuoja pareiškėjus, nurodydamos paramos neskyrimo motyvus ir apskundimo tvarką;

19.2. per 10 darbo dienų po 18.3 papunktyje nurodyto termino pabaigos įvertina iš savivaldybių gautus duomenis, patikrina pareiškėjų atitiktį taisyklių reikalavimams ir apskaičiuoja pareiškėjams mokėtinas paramos sumas;

19.3. parengia Paramos, apskaičiuotos pareiškėjams, kurių 2023 m. sodų ir uogynų derlius nukentėjo nuo šalnų, suvestinę pagal Taisyklių 3 priedą (*MS Excel* formatu) ir ją bei Prašymų elektronines formas (*MS Word* formatu) tų pareiškėjų, kurie dėl šalnų padarytos žalos įvertinimo 2023 m. kreipėsi į kelias savivaldybes, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pasibaigus taisyklių 18.3 nurodytam terminui pateikia Agentūrai elektroniniu paštu nacparama@nma.lt

20. Agentūra:

20.1. per 5 darbo dienas po taisyklių patvirtinimo informuoja žemės ūkio veiklos subjektus, kurie yra pateikę šalnų padarytos žalos įrodymą naudojant „NMA Agro“ mobiliosios programėlės geografiniu žymeniu pažymėtas nuotraukas, apie galimybę teikti Prašymus savivaldybėms;

20.2. gavusi iš Centro taisyklių 19.3 papunktyje nurodytus duomenis, pagal juos ne vėliau kaip per 20 darbo dienų patikrina pareiškėjų atitiktį taisyklių reikalavimams ir apskaičiuotos paramos teisingumą bei išmoka paramos lėšas pareiškėjams.

20.3. pareiškėjų atitiktį taisyklių reikalavimams tikrina:

20.3.1. 1–2 Prašymus pateikusių savivaldybių teritorijoje – visų Prašymus pateikusių pareiškėjų;

20.3.2. daugiau nei 2 Prašymus pateikusių savivaldybių teritorijoje – 5 proc. Prašymus pateikusių pareiškėjų, bet ne mažiau kaip 2 pareiškėjų;

20.3.3. visus Prašymus – tų pareiškėjų, kurie dėl šalnų padarytos žalos įvertinimo 2023 m. kreipėsi į kelias savivaldybes;

20.4. patikrinimų metu nustačiusi, kad Centras neteisingai apskaičiavo nuostolių sumą, informuoja apie tai Centrą, nurodydama patikslintų duomenų pateikimo terminą;

20.5. apskaičiuoja galutines mokėtinas paramos sumas pareiškėjams, atsižvelgdama į taisyklių 17 punktą;

20.6. užsako paramos lėšas ir išmoka jas Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 3D-403 „Dėl Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka, bet ne vėliau kaip iki 2024 m. sausio 31 d. Paramos lėšas perveda į banko sąskaitą kurią pareiškėjas nurodė Prašyme, arba į paskutinę Agentūrai žinomą pareiškėjo banko sąskaitą, kuri buvo naudota išmokant lėšas. Išmokant paramą turi būti užtikrinama, kad pirmiausia būtų naudojamos reglamentu [\(ES\) Nr. 2023/1465](#) skirtos ES lėšos, o jas išnaudojus – valstybės biudžeto lėšos;

20.7. iki 2024 m. vasario 15 d. Žemės ūkio ministerijai raštu pateikia informaciją apie pagal šias taisykles išmokėtą bendrą paramos sumą ir paramos gavėjų skaičių bei, Ministerijos paprašius, kitą informaciją, susijusią su paramos teikimu;

20.8. prireikus siunčia paramos gavėjui pranešimą, kuriame prašo nurodyti banko sąskaitos duomenis, jeigu Agentūrai atliekant mokėjimą paaiškėja, kad duomenų apie paramos gavėjo sąskaitą nėra ar turimi duomenys yra netikslūs;

20.9. siekdama viešai ir skaidriai panaudoti paramą, teisės aktų nustatyta tvarka interneto svetainėje www.nma.lt iki 2024 m. birželio 15 d. paskelbia paramos gavėjų sąrašus ir sumas, kurios buvo išmokėtos iš ES biudžeto kiekvienam paramos gavėjui.

21. Žemės ūkio ministerija teikia Europos Komisijai informaciją, kaip nurodyta reglamento [\(ES\) Nr. 2023/1465](#) 5 straipsnyje.

22. Mirus pareiškėjui, pateikusiam savivaldybei Prašymą iki taisyklių 18.2 papunktyje nurodyto termino pabaigos ir atitikusiam taisyklių nustatytus reikalavimus, įpėdinis, gavęs paveldėjimo dokumentus (paveldėjimo teisės liudijimą, nuosavybės teisės liudijimą ar pan.), pateikia Centrai laisvos formos prašymą dėl paramos priskyrimo kartu su paveldėjimo fakto patvirtinimo dokumentų kopijomis, taip pat nurodo finansų įstaigos pavadinimą, kodą ir sąskaitos bei valdos numerį. Skiriant paramą pagal šį punktą, parama išmokama laikantis taisyklių 20.6 papunktyje nustatytų paramos išmokėjimo terminų. Praėjus šiam terminui, Centras anuliuoja pareiškėjui apskaičiuotą paramą.

23. Jei dėl nenumatytų aplinkybių (padarytų klaidų registruose, įrašų registruose pasikeitimų dėl pareiškėjo mirties), kurios paramos skaičiavimo metu Centrai ar Agentūrai nebuvo žinomos, paramos gavėjams priskaičiuota lėšų suma viršija taisyklių 3 punkte nustatytą paramos sumą, viršijanti paramos sumos dalis bus išmokama iš valstybės biudžeto lėšų, kaip nustatyta reglamento [\(ES\) Nr. 2023/1465](#) 3 straipsnio 2 dalyje, laikantis taisyklių 20.6 papunktyje nustatytų paramos išmokėjimo terminų.

V SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

24. Už prašymų bei kitus duomenis atsako juos pateikę pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai.

25. Pareiškėjai, gavę išmokas neteisėtai, arba asmenys, prisidėję prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

26. Neteisėtai išmokėtos ir (arba) panaudotos paramos lėšos susigrąžinamos Gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio ir žuvininkystės fondų priemones, administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d.

nutarimu Nr. 137 „Dėl Gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio ir žuvininkystės fondų priemones, administravimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

27. Asmenys, pažeidę šių taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.
